

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vieraskielisistä yksityisistä kouluista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vieraskielisistä yksityisistä kouluista annetun lain säännöksiä siten, että koulujen rakenne vastaisi Suomen nykyistä koulujärjestelmää ja että koulujen perus-

tamisedellytyksissä paremmin otettaisiin huomioon koulutustarve.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan sen antamista seuraavan lukuvuoden alusta lukien.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Suomessa on neljä vieraskielistä koulua. Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu, jotka ovat valtion kouluja, toimivat niistä annettujen erillisten lakien (412/76 ja 33/77) nojalla. Englantilainen koulu ja Helsingin Saksalainen koulu, jotka ovat yksityisiä kouluja, toimivat vieraskielisistä yksityisistä kouluista 28 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (373/63) nojalla.

Kansainvälisten yhteyksien lisääntymisestä ja monipuolistumisesta johtuen Helsingissä nyt toimivat neljä vieraskielistä koulua eivät pysty tarjoamaan riittävästi vieraskielisiä oppilaspaikkoja.

Ulkomaalaisten lasten englanninkielisten koulutusmahdollisuuksien helpottamiseksi on Helsingissä jo pitkään toiminut kansainvälinen koulu, jota ei nykyisen lainsäädännön mukaan voida pitää varsinaisena kouluna. Vieraskielisistä yksityisistä kouluista annetun lain mukaan uuden vieraskielisen koulun perustamisluvan edellytyksenä on, että koulu on paikkakunnan vieraskielisen väestönsan sivistystarpeen vaatima. Koska kansainvälisen koulun oppilaat ovat pääasiassa täällä tilapäisesti asuvien diplomaattien ja muiden eri kansallisuuksiin kuuluvien ulkomaalais-

ten lapsia, koululle ei ole voitu myöntää perustamislupaa.

Kansainvälisessä koulussa oli lukuvuonna 1982—1983 92 oppilasta. Vain 23 vierasta kansallisuutta olevaa oppilasta oli Helsingin seudun henkikirjoittajien antamien tietojen mukaan henkikirjoitettu täällä asuviksi muiden ulkomaalaisten lasten ollessa eri lähetystöjen virkamiesten lapsia. Yhteensä 12 oppilasta oli Suomen kansalaisia, joista kahdeksan ei ollut vielä oppivelvollisuusikäisiä. Lukuvuoden 1983—1984 alussa koulussa oli 60 oppilasta. Oppilaat ovat 5—13 vuotiaita.

Helsingissä toimiva kansainvälinen koulu kuuluu eri puolilla maailmaa toimivien kansainvälisten koulujen yhteisöön, jonka keskuselimenä Euroopassa on European Council of International Schools (ECIS). Kansainvälisillä kouluilla on yleensä virallisesti hyväksytty asema sijaintivaltiossaan. Jotta myös Helsingin kansainvälinen koulu voisi saada virallisen aseman, olisi vieraskielisistä yksityisistä kouluista annetun lain 2 §:ää muutettava siten, että paikkakunnalla olevien vieraskielisten lasten koulutusta varten voitaisiin perustaa koulu siitä riippumatta, kuuluvatko lapset johonkin vieraskieliseen väestönsosaan. Kansainvälinen koulu eroaa vieraskielisistä kouluista siinä, että sen oppilailla on monipuolisempi

kulttuuritausta. Tällaisen koulun integroimisella muuhun koulujärjestelmään voidaan olettaa olevan rikastuttava ja kansainvälistä suvaitsevaisuutta lisäävä vaikutus ympäristöönsä, mikäli sen yhteydet muuhun koululaitokseen saadaan toimiviksi.

Kansainvälisen koulun liittämistä maamme koulujärjestelmään voidaan edellä olevan perusteella pitää tarkoituksenmukaisena. Suomalaisten paluulasten sijoittamista kansainväliseen kouluun voidaan kuitenkin koulun virallistamisen jälkeenkin pitää tarkoituksenmukaisena vain erityistapauksissa, esimerkiksi silloin, kun lapsi asuu vain tilapäisesti Suomessa tai lapsella on muu erityinen syy saada kansainvälisesti suuntautunutta opetusta.

Vieraskielisten koulujen yhteyteen on järjestetty esiluokka tai lastentarha, jonka toiminnassa on koulukohtaisia eroja. Esimerkiksi edellä mainituissa valtion kouluissa esiluokka kuuluu varsinaiseen kouluun, kun taas yksityisissä kouluissa esiluokka tai lastentarha ei voi voimassa olevan lainsäädännön mukaan olla koulun osa ja näin ollen sillä voi olla jopa eri ylläpitäjä kuin koululla. Kansainvälisessä koulussa esiopetus voi kestää jopa kaksi vuotta. Koska esiopetus olennaisesti kuuluu toimivien vieraskielisten koulujen yhteyteen ja ottaen huomioon, että mahdollisuudesta esiopetuksen antamiseen on säädetty 27 päivänä toukokuuta 1983 annetussa peruskoululaissa (476/83), ehdotetaan esiopetuksesta säädettäväksi myös vieraskielisistä yksityisistä kouluista annetussa laissa.

Vieraskielisistä yksityisistä kouluista annetussa laissa on säädetty kansakouluun tai oppikouluun verrattavasta yksityisestä koulusta. Kansakoulun ja oppikoulun tilalle ovat tulleet peruskoulu ja lukio. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lain 1 §:n 1 momentissa vastaavasti säädettäisiin peruskouluun ja lukioon verrattavasta yksityisestä koulusta. Lain 1 §:n 2 momentissa (159/70) oleva säännös suomen- tai ruotsinkielisestä yksiluokkasarjaisesta linjasta ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi. Poistettavaksi ehdotetun säännöksen tilalle ehdotetaan otettavaksi edellä mainittu säännös esiopetuksesta.

2. Asian valmistelu

Ehdotus hallituksen esitykseksi on laadittu opetusministeriössä ministeriön asettaman työryhmän mietinnön pohjalta. Työryhmän tehtävänä oli selvittää kansainvälisen koulun perustamisen ja toiminnan sekä säännöspohjan tarpeellisuus erikseen ulkomaalaisten lasten sivistystarpeen kannalta ja erikseen suomalaisten paluulasten kannalta. Samalla työryhmän tuli selvittää kysymys mahdollisesta valtion taloudellisesta tuesta kyseiselle koululle ja laatia valtionavun myöntämisehdot. Työryhmän työ valmistui 31 päivänä lokakuuta 1983.

Mietinnössään työryhmä on tehnyt ehdotuksen voimassa olevan lainsäädännön muuttamiseksi siten, että kansainvälinen koulu voisi toimia vieraskielisistä yksityisistä kouluista annetun lainsäädännön mukaan. Lisäksi työryhmä on ehdottanut lainsäädännön muuttamista eräiltä muilta tarpeellisilta osin.

Mietinnöstä opetusministeriö on saanut 9 lausuntoa. Lausuntoa pyydettiin muun muassa ulkoasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, kouluhallitukselta, Uudenmaan lääninhallitukselta, kansainväliseltä koululta ja englantilaiselta koululta sekä Helsingin kaupunginhallitukselta ja naapurikuntien kaupunginhallituksilta. Lainsäädännön muutosehdotuksia on saaduissa lausunnoissa pidetty tarpeellisina.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Vieraskielisistä yksityisistä kouluista annetussa laissa ei ole säädetty valtionavusta eikä muusta taloudellisesta tuesta, joten ehdotetuilla muutoksilla ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

4. Voimaantulo

Laki on tarkoitus saattaa voimaan sen antamista seuraavan lukuvuoden alusta lukien siten, että ennen voimaantuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin vieraskielisen koulun perustamiseksi uusien säännösten nojalla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vieraskielisistä yksityisistä kouluista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan vieraskielisistä yksityisistä kouluista 28 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (373/63) 1 ja 2 §, näistä 1 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 27 päivänä helmikuuta 1970 annetulla lailla (159/70), näin kuuluviksi:

1 §

Vieraskielisellä koululla tarkoitetaan tässä laissa peruskouluun ja lukioon verrattavaa yksityistä koulua, jossa annetaan opetusta vieraalla kielellä enemmän kuin voimassa olevien säännösten mukaan voidaan antaa suomen- tai ruotsinkielisissä kouluissa.

Vieraskielisessä koulussa voidaan järjestää enintään kaksi lukuvuotta kestävää esiopetusta.

2 §

Valtioneuvosto voi myöntää Suomen kansalaiselle taikka kotimaiselle yhteisölle, säätiölle tai

uskonnolliselle yhdyskunnalle luvan 1 §:ssä tarkoitetun koulun perustamiseen, jos koulu on paikkakunnalla asuvien vieraskielisten lasten koulutustarpeen vaatima ja sen ylläpitämiseen on olemassa riittävät edellytykset.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1984.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin vieraskielisen yksityisen koulun perustamiseksi sen nojalla.

Helsingissä 6 päivänä huhtikuuta 1984

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Kaarina Suonio*

Laki

vieraskielisistä yksityisistä kouluista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan vieraskielisistä yksityisistä kouluista 28 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (373/63) 1 ja 2 §, näistä 1 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 27 päivänä helmikuuta 1970 annetulla lailla (159/70), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Vieraskielisellä koululla tarkoitetaan tässä laissa kansakouluun tai oppikouluun verrattavaa yksityistä koulua, jossa annetaan opetusta vieraalla kielellä enemmän kuin voimassa olevien säännösten mukaan voidaan antaa suomen- tai ruotsinkielisissä kouluissa.

Vieraskieliseen kouluun voi sen osana kuulua sellainen yksiluokkasarjainen linja, jolla opetuskielenä käytetään vierasta kieltä vain siinä määrin kuin suomen- tai ruotsinkielisissä kouluissa.

2 §

Valtioneuvosto voi myöntää Suomen kansalaiselle sekä kotimaiselle yhteisölle, säätiölle tai uskonnolliselle yhdyskunnalle luvan 1 §:ssä tarkoitetun koulun perustamiseen, jos koulu on paikkakunnan vieraskielisen väestönosan sivistystarpeen vaatima ja sen ylläpitämiseen on olemassa riittävät edellytykset.

1 §

Vieraskielisellä koululla tarkoitetaan tässä laissa peruskouluun ja lukioon verrattavaa yksityistä koulua, jossa annetaan opetusta vieraalla kielellä enemmän kuin voimassa olevien säännösten mukaan voidaan antaa suomen- tai ruotsinkielisissä kouluissa.

Vieraskielisessä koulussa voidaan järjestää enintään kaksi lukuvuotta kestävää esiopetusta.

2 §

Valtioneuvosto voi myöntää Suomen kansalaiselle *taikka* kotimaiselle yhteisölle, säätiölle tai uskonnolliselle yhdyskunnalle luvan 1 §:ssä tarkoitetun koulun perustamiseen, jos koulu on *paikkakunnalla asuvien vieraskielisten lasten koulutustarpeen* vaatima ja sen ylläpitämiseen on olemassa riittävät edellytykset.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1984.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin vieraskielisen yksityisen koulun perustamiseksi sen nojalla.